

Magyar
Természetvédők
Szövetsége
Föld Barátai Magyarország

Éghajlatvédelmi
Szövetség

MAGYAR
ENERGIAHATÉKONYSÁGI
INTÉZET

Orbán Viktor
miniszterelnök

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Ön és a többi uniós tagállam állam- és kormányfői az Európai Tanács június 20-21-i ülésén vitatják meg az Európai Unió klímastratégiáját. Ez lesz egyben az utolsó formális alkalom a téma megtárgyalására a szeptemberi ENSZ klímacsúcs előtt.

Az éghajlatváltozás a Kárpát-medencét különösen sújtja: az Európai Környezetvédelmi Ügynökség számításai szerint gazdaságunk már most minden évben 80 milliárd forintot veszít el a klímaválság hazai kárai miatt¹, ami nem foglalja magában szintén jelentős környezeti és egészségi károkat. Ezek az összegek a jövőben jelentősen növekedni fognak. Így gazdasági és társadalmi érdekünk is a céltudatos klímavédelem: az elégtelen cselekvés költségei rövid- és hosszabb távon sokkal magasabbak, mint az energiaátmeneté, és nincs szükség Paks II.-re se a hatékony klímavédelemhez.² Az azonnali, ambiciózus és összehangolt éghajlatvédelmi cselekvés tehát sürgős nemzetgazdasági érdek.

A magyar kormány hivatalosan még nem csatlakozott azon tagállamok sorához³, amelyek kiálltak amellett, hogy az EU 2050-re karbonsemlegessé váljon, a Párizsi Megállapodás szellemében. Ráadásul ennek az elköteleződésnek tükröződnie kellene a magyar kormány 2030-ra szóló középtávú és 2050-re szóló hosszútávú éghajlat- és energiapolitikájában, a nemzeti vállalásokban, tervekben és leginkább a konkrét intézkedésekben.

¹<https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/direct-losses-from-weather-disasters-3/assessment-2>

²Az Energiaklub elemzése: az alap hazai energia-forgatókönyvben 2016 és 2050 között a villamos energia rendszer összes költsége 91 milliárd euró, a zöld forgatókönyv szerint 73 milliárd euró. Az atom forgatókönyv a 2010-es szinthez képest 6%-os kibocsátás csökkentést tenne lehetővé, a zöld forgatókönyv 77%-os csökkenést jelent, miközben az előbbi szerint a primerenergia-felhasználás nő, az utóbbi esetén csökken. A tiszta energiára történő átállás emellett együtt járna az energiainporttól és a nem megújuló energiaforrásoktól való függés nagymértékű csökkenésével.

<https://energiaklub.hu/files/study/zoldmagyarorszag.pdf>

³ 18 uniós tagállam támogatja a 2050-es EU karbonsemlegességet, ld.

<https://www.euractiv.com/section/climate-strategy-2050/news/18-eu-countries-sign-up-to-2050-carbon-neutrality-goal/>

A magyar kormány tegnap óvatosan kiállt⁴ amellett, hogy "Magyarország 2050-re azon államok közé tartozzon, amelyeknek lehetőségük lesz az általuk felhasznált energia karbonsemleges előállítására". Az Ön tegnapi parlamenti nyilatkozata alapján viszont közös V4 álláspontot visz az Európai Tanács ülésére, és a többi V4 tagállam egyelőre inkább ellenezte az EU 2050 karbonsemlegességet. Ezek alapján nem egyértelmű, hogy hazánk támogatja-e a tanácsülésem, hogy az EU 2050-ig kibocsátás-semlegessé váljon, és hogy a hazai éghajlat- és energiapolitikai tervekben mi lesz a nemzeti kibocsátás-csökkentési célkitűzés 2050-re.

A tanácsülésen és a további tárgyalásokon a magyar kormány a magyar emberek és a nemzetgazdaság érdekeit képviselje – egy alacsony kibocsátású, energiahatékony gazdaság és egészségesebb, élhetőbb környezet megteremtése érdekében. Ezért kérjük, hogy az alábbi lépéseket támogassa a magyar kormány az Európai Tanács ülésén és azon túl:

- Történjen megegyezés arról, hogy legkésőbb 2050-re nettó üvegházgáz-kibocsátás semleges legyen az Unió, de tekintettel a klímaválságra és az EU történelmi felelősségére, az EU már 2040-re törekedjen a karbonsemlegességre. Már a Stratégiai Programban (Strategic Agenda) legyen rögzítve és elfogadva az EU karbonsemlegességi céldátuma.
- Az EU köteleződjön el amellett, hogy a szeptemberi ENSZ klímacsúcson bejelenti kibocsátás-csökkentési vállalásának emelését 40%-ról EU szinten 65%-ra 2030-ig.
- Mindezen célok elérését tegye lehetővé az EU költségvetési tervezése, valamint a nemzeti és regionális befektetések összehangolása az EU-s klímacélokkal.

A nemzeti klíma- és energiapolitika terén az ambíció növelésének tükröződnie kell a következő stratégiai tervekben:

1. Magyarországnak 2020. január 1-ig kell **hosszútávú üvegházhatásúgáz kibocsátás-csökkentési stratégiát** (LTS) készítenie, amely 2050-ig határozza meg az éghajlatvédelmi intézkedéseit, a Párizsi Megállapodással és a Nemzeti Energia- és Klímatervvvel (NEKT) összhangban. A stratégia tervezete még nem ismert, nem tudni, mikor véleményezheti az érintett lakosság társadalmi konzultáción.

A szervezetek sürgetik, hogy a nemzeti hosszútávú stratégiába (LTS) a párizsi és EU-s célokkal összhangban építsék be a célkitűzést, hogy Magyarország legalább 85%-kal csökkentse kibocsátását 2050-re 1990-hez képest (ld. NEKT). Az LTS olyan stratégiai intézkedéseket, ösztönzőket tűzzön ki, amellyel elérhető a gazdaság kibocsátás-növekedéssel nem járó fejlődése, azaz a szétcsatolás.

2. **Az év végéig véglegesítendő nemzeti energia- és klímaterv 2030-ig** alapvetően meghatározza az ország klíma- és energiapolitikáját és intézkedési kereteit. Magyarország célértékei azonban elmaradnak az uniós célokhöz való méltányos és arányos hozzájárulástól, különösen pedig a klímaválság és az energiaátmenet által indokolt elvárásoktól.

⁴<https://www.kormany.hu/hu/innovacios-es-technologiai-miniszterium/hirek/leraktak-a-100-megawattos-naperomu-alapkovet-kaposvaron>

Az EU 2027-ig szóló új költségvetési tervének vitája most zajlik, tehát a NEKT-ben most kell az ambiciózus célokat kitűzni, és azok alapján arányos támogatást allokálni az EU költségvetésében. Ha az ország elkötelezett a klímavédelem és az energiaátmenet mellett, nagyobb támogatásokat hívhat majd le az Uniótól.⁵

A NEKT hiányosságait nem a nyári társadalmi konzultáció alatt, hanem csak az évvégi véglegesítés táján tervezik beépíteni, ami az egyeztetés, konzultáció hatékonyságát és értelmét rontja, ráadásul a kritikus kérdésekben a nem átlátható energiastratégiára hivatkozik az anyag.

Társadalmi vitára bocsátása előtt a NEKT és a hozzá tartozó stratégiai környezeti vizsgálat (SKV) legyen kellően kidolgozott állapotban (azaz minden szükséges rész legyen benne kifejtve) annak érdekében, hogy megalapozottan lehessen véleményezni, és még **érdemben beépülhessenek a társadalmi konzultáció során beérkező javaslatok** a NEKT véglegesítése előtt. Gondoskodjon a kormány arról, hogy a szakpolitikák **helyzetértékelő és megvalósíthatósági vizsgálatokon, alternatíva-elemzéseken és optimum-számításokon alapuljanak.**

Az Európai Bizottság mai értékelése⁶ a magyar NEKT-tervezetről ambíciójában megerősíti az alábbi javaslatainkat, tehát ezeket alkalmaznia kell a magyar kormánynak (amint azt március végén részletesen kifejtettük és elküldtük a kormánynak⁷):

1. A magyarországi kibocsátás-csökkentési célnak 2030-ra legalább 55%-nak kell lennie 1990-hez képest. (A NEKT jelenlegi tervezete 40%-os csökkentést irányoz elő.) Az utóbbi évek nemzeti összkibocsátás-növekedéséhez főként hozzájáruló szektorok jobban vegyék ki a részüket a kibocsátás-csökkentésből: pl. a közlekedési szektor 2015-höz képest 7%-kal csökkentse kibocsátását 2030-ra.
2. Haladéktalanul fel kell számolni a fosszilis energia támogatását! Hiába allokálnak EU-s és hazai forrásokat az energiaátmenetre, ha a fosszilis energiára folynak el a támogatások, közpénzek(adókedvezmények, rezsicsökkentés, a környezeti károk meg nem fizettetése stb.).
3. A NEKT konkrét célkitűzést és dátumot adjon meg és érdemi szakpolitikai intézkedéseket irányozzon elő a szénfelhasználás kivezetésére – mind a lakossági szénfelhasználás (mindenekelőtt a lignit), mind a szénalapú áramtermelés megszüntetésére.
4. A stratégiai céloknak tükröznie kell az “első az energiahatékonyság” elvet. A hazai energiahatékonysági célokat növelni kell, úgy, hogy igazodjanak mind az uniós célokhoz való méltányos és arányos hozzájáruláshoz, mind pedig ahhoz az elvárható ambícióhoz, amit a klímaválság kezelése és az energiaátmenet megkövetelne Magyarországtól is.

⁵ Az Energiaklub elemzése: A zöld forgatókönyv szerint 2016 és 2030 között a villamos energia rendszer összes költségét 35 milliárd euróra, míg az atom forgatókönyvét 43 milliárd euróra becsülik.

⁶ <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy-and-energy-union/governance-energy-union/national-energy-climate-plans>

⁷ http://mtvsz.hu/nemzeti_energia_es_klimaterv

5. A megújuló energia célszáma legalább 35% legyen 2030-ra, a szélenergia rehabilitációja mellett és a METÁR megfelelő alakításával. A biomassza-energia célszámok megalapozására végezzenek megvalósíthatósági és környezeti fenntarthatósági elemzést. Vizsgálják meg és tüzzenek ki arra intézkedést, hogy a hálózatban miként biztosítják a megújuló energiákkal arányos tartalékot, illetve rugalmasságot.

6. A NEKT tűzzön ki nemzeti célszámot a megújuló energia termelő-fogyasztó egyénekre és közösségekre, és biztosítsa eme új jogi szereplők zökkenőmentes beilleszkedését az energiarendszerbe, feljogosító-támogató keretrendszerbe és a METÁR-ba, az EU Megújuló Energia Irányelve alapján.

Alulírott szervezetek követni fogjuk a tanácsulást és a továbbiakban is a Nemzeti Energia és Klímaterv és. a nemzeti hosszútávú stratégia folyamatát, hogy lássuk, a magyar kormány a magyar emberek érdekeihez igazítja-e éghajlat- és energiapolitikáját.

Kérjük, szíveskedjék mielőbb tájékoztatni bennünket a fentiekkel kapcsolatos álláspontjáról.

Budapest, 2019. június 18.

Tisztelettel:

Magyar Természetvédők Szövetsége
Greenpeace Magyarország
Levegő Munkacsoport
Magyar Energiahatékonysági Intézet
Magyarországi Éghajlatvédelmi Szövetség
WWF Magyarország

Válaszcím: MTVSZ, 1091 Budapest, Üllői út 91/B. e-mail: info@mtvsz.hu